

Vnitřní trh EU
Ekonomická integrace
Jednotný vnitřní trh
Volný pohyb zboží - úvod

JUDr. Radovan Malachta, Ph.D.

Jaro 2025

BDM202Zk Vnitřní trh EU

1 JUDr. Radovan Malachta - KMEP

Některé slide pochází z prezentace
pana prof. Týče (využito pro jiné účely)

Oblasti integrace

Prostředky k dosažení cílů

Ekonomická integrace

Mimoekonomická integrace

Ústavní úroveň – základní hodnoty

1. Ekonomická integrace

– dnes: jednotný vnitřní trh (vnitřní trh)

3. Unie vytváří vnitřní trh. Usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.

– hospodářská a měnová unie - vyšší forma ekonomické integrace

- hospodářská unie – prakticky jen proklamace
- měnová unie – 20 států

4. Unie vytváří hospodářskou a měnovou unii, jejíž měnou je euro.

– předchozí stupně – viz dále

2. Prostor svobody, bezpečnosti a práva

– důsledek ekonomické integrace v mimoekonomické oblasti

2. Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se ochrany vnějších hranic, azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti.

– rozvíjí článek 67 a násl. SFEU

- neprobíhá kontrola osob na vnitřních hranicích a současně ochrana vnějších hranic
- azylová politika a přistěhovalectví
- předcházení trestné činnosti, rasismu a xenofobii a boj proti nim
- koordinace a spolupráce mezi policejními a justičními orgány (např. EUROPOL)
- vzájemné uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech a civilních věcech

3. Ústavní úroveň – základní hodnoty

- demokracie, právní stát, ochrana lidských práv, zákaz diskriminace apod.
- Článek 3 SEU
  - „Cílem Unie je podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel.“
  - Čl. 2 SEU:

Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.
  - to je ale dnes – EU (tehdy EHS) měla původně jiné cíle - ekonomické

Ekonomická integrace

Kdy dosáhla EU jednotlivých stupňů (cca)?

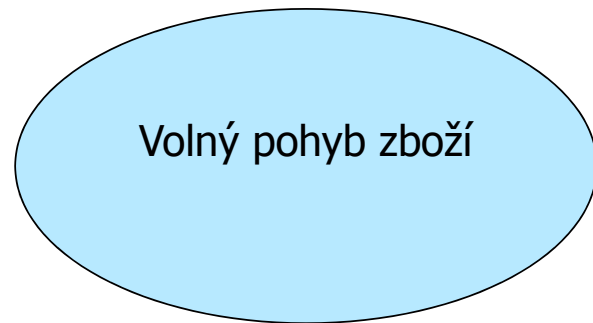
Smysl počáteční ekonomické integrace

- po WWII – protekcionismus – ekonomiky států málo výkonné
  - ESUO, EURATOM, EHS
- fiskální opatření (cla, daně, další finanční nástroje) i administrativní opatření (kvantitativní)
- smysl? Pojdme se spojit a dělat to efektivněji
  - snižování a následné zrušení cel
  - zákaz kvantitativních omezení
  - zákaz daňové diskriminace
  - později se přidávají další oblasti než jen zboží

Zóna volného obchodu vs. celní unie

- rozdíl – původ zboží, které podléhá volnému pohybu zboží
- rozdíl 2 – jednotný celní sazebník vůči nečlenským (třetím zemím)

Celní unie (dosažena 1968)

- EU jako celní unie je unikát v rámci světa
- pravidla uvnitř EU
  - zákaz cel a poplatků s obdobným účinkem mezi ČS
- pravidla EU vůči třetím státům
  - přijetí jednotného celního sazebníku
  - Rada na návrh Komise
- v rámci Evropy je celní prostor širší
  - Evropský celní prostor
  - proč?

K zamyšlení:

- Má EU vlastní celní orgány?
- Kdo vybírá clo?
- Komu/kam jde příjem z výběru cel?

Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím. (Čl. 28 SFEU)

Společný a jednotný vnitřní trh

Společný trh

- Volný pohyb zboží
- Volný pohyb služeb
- Volný pohyb kapitálu
- Volný pohyb osob

Jednotný vnitřní trh

- Volný pohyb zboží
- Volný pohyb služeb
- Volný pohyb kapitálu
- Volný pohyb osob

V čem je tedy rozdíl?

same
but different
same

Společný trh

- založen na 4 základních svobodách
- budován v 50. a 60. letech – funguje do r. 1993 (pak jednotný vnitřní trh)
- původně zcela **převažující smysl ekonomické integrace** (EHS)
- **prosazeno shora** – ekonomické zájmy velkých hospodářských subjektů – nutnost velkého trhu k zajištění odbytu stále rostoucího množství produktů
- prospěšné i pro spotřebitele
- **společné politiky** – tradiční: zemědělská – dopravní – obchodní

Období stagnace 70. – 80. léta

- sílil tlak na
  - zrušení dosavadních překážek volného pohybu
  - odbourání hraničních kontrol a jiných důvodů fragmentace trhu
- 1985: „Bílá kniha pro dokončení vnitřního trhu“
- odstranit přetrvávající překážky – 3 typy:
  - tzv. **materiální překážky** - odstranění kontrol zboží i osob na vnitřních hranicích,
  - **technické překážky**, týkající se rozdílných národních předpisů upravujících technické a jiné parametry výrobků (normy technické, hygienické, veterinární, fytosanitární apod.)
  - **fiskální překážky** (cla, daně)
- právní vyjádření: **Jednotný evropský akt 1986/1987** (revize Smlouvy o založení EHS
program budování jednotného vnitřního trhu)

Jednotný vnitřní trh

- vyšší stupeň ekonomické integrace
- činnosti přesahují hospodářskou spolupráci (EHS → ES)
- přechod od společného trhu k jednotnému vnitřnímu trhu (1993)
- svobody zůstávají, ale jedná se o kvalitativní rozšíření svobod (obsah svobod volného pohybu se mění)
- kromě JEA – Maastrichtská smlouva (1992/1993) – zavádí nové společné politiky (oblasti integrace), jednotná měna euro

Jednotný vnitřní trh

- 4 základní svobody – volný pohyb
  - zboží
  - osob
  - služeb
  - kapitálu

Budeme – budete probírat
Jedná se o tzv. zvláštní část PEU

Jak šel čas – příklad: volný pohyb zboží

– společný trh

- kontroly zboží na vnitřních hranicích – technické, bezpečnostní, sanitární, fytosanitární, veterinární apod.
- formality na vnitřních hranicích pro statistické a daňové účely

– jednotný vnitřní trh

- zrušeny kontroly
- zrušeny zmíněné formality
- státní zakázky otevřeny subjektům z jiných zemí

U **volného pohybu kapitálu** – uvolnění, dnes prakticky bez omezení

U **volného pohybu služeb** – finanční služby, dopravní služby v jiném ČS – bez omezení apod.

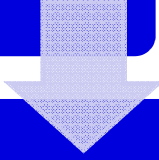

Jak šel čas – příklad: volný pohyb osob

Společný trh
osoby ekonomicky činné (pracovníci, svoboda usazování)

Jednotný evropský akt
rozšíření na základě směrnic (osoby žijící z nezávislých příjmů, důchodci, studenti)

Jednotný vnitřní trh
všechny kategorie osob (občané EU, rodinní příslušníci za podmínek)

Jednotný vnitřní trh II

- **společné politiky (oblasti integrace)** – od Maastrichtské smlouvy
  - vízová, azylová a přistěhovalecká
  - hospodářská a měnová
  - fiskální (daně)
  - ochrana spotřebitele
  - hospodářská a sociální soudržnost
  - ochrana životního prostředí
  - rozvojová spolupráce aj.
- **základní, původní** – ty ve společném trhu – přetrvávají
  - zemědělská, dopravní, společná obchodní, sociální

Jednotný vnitřní trh – definice

VNITŘNÍ TRH

Článek 26

(bývalý článek 14 Smlouvy o ES)

1. Unie přijímá opatření určená k vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními Smluv.
2. Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smluv.
3. Rada na návrh Komise stanoví obecné zásady a podmínky nezbytné k zajištění vyváženého pokroku ve všech dotyčných odvětvích.

- k čl. 26/1 – velmi široce a neurčitě vymezená pravomoc EU
- k čl. 26/2 – zahrnuje:
  - prostor bez vnitřních hranic
  - v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu
  - v souladu s ustanoveními Smluv

Volný pohyb zboží – úvod – co je zboží

uvnitř EU – vnitrounijní – zcela volný pohyb mezi členskými státy bez překážek

Původ zboží a volný pohyb zboží – čl. 29 SFEU

výrobky, které mají původ v ČS

výrobky ze třetích zemí, které jsou v některém ČS
v oběhu, byly splněny dovozní náležitosti a
zaplácena cla, která nebyla refundována

Zboží

- není definice v primárním právu, příklady vyplývají z judikatury Soudního dvora
  - „produkt ocenitelný v penězích, který je způsobilý být předmětem obchodní transakce“
(Komise vs. Itálie 7/68)
- movité věci, ale ne všechny; mohou být i nehmotné
- ekonomická hodnota získaná výrobou či ovladatelností

je zbožím
záleží
není zbožím

NEMOVITOSTI ZBRANĚ PDV SPOTŘEBNÍ ZBOŽÍ
ODPADY DROGY ELEKTRINA PENÍZE LIDSKÉ ORGÁNY
ZEMĚDĚLSKÉ VÝROBKY ŽIVÁ ZVÍŘATA

Co je/není zbožím rozvíjí judikatura SD

- ✓ zemědělské výrobky
- ✓ zboží dovezené a určené k osobní spotřebě jednotlivce
- ✓ předměty duševního vlastnictví
  - ✓ umělecké předměty
  - ✓ energie
  - ✓ odpady

- x zbraně
- x lidské orgány
- x Drogy

Obecně: res extra commercium

Omezení volného pohybu zboží

– fiskální (tarifní) omezení

- ZÁKAZ CEL (DOVOZNÍ, VÝVOZNÍ, PRŮMYSLOVÁ, FISKÁLNÍ) A POPLATKŮ S ROVNOCENNÝM ÚČINKEM

– **BEZ VÝJIMEK**

Zejm. čl. 30 SFEU

– kvantitativní (množstevní, administrativní) omezení

- ZÁKAZ MNOŽSTEVNÍHO OMEZENÍ DOVOZU A VÝVOZU A OPATŘENÍ S ROVNOCENNÝM ÚČINKEM

– **JSOU VÝJIMKY**

Článek 34-36 SFEU

– jiné

- DAŇOVÁ DISKRIMINACE, OCHRANÁŘSKÁ VNITŘNÍ ZDANĚNÍ

Článek 110 A N. SFEU

Cla a poplatky s rovnocenným účinkem

- bavíme se o pohybu zboží mezi členskými státy
- čl. 30 SFEU
- clo
  - i clo fiskální povahy
- poplatek s rovnocenným (*obdobným*) účinkem jako clo
  - nezáleží na pojmenování (dávka, poplatek, odvod, pojmenování v cizích jazycích atd.)
- **žádné výjimky**

Dovozní nebo vývozní cla a poplatky s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázány. Tento zákaz se vztahuje také na cla fiskální povahy.

Zákaz množstevních omezení dovozu a vývozu a opatření s rovnocenným účinkem

- stále se bavíme o pohybu zboží mezi členskými státy; ADMINISTRATIVNÍ PŘEKÁŽKY
- **množstevní omezení** (kvantitativní restrikce) – jasné, co se tím myslí, i když definice v primárním právu není (může mít podobu i protiprávní licence)
- **opatření s rovnocenným účinkem** – pomáhá judikatura SDEU, protože jinak chybí definice opatření s rovnocenným účinkem
- **adresována jen ČS** (státní orgány či instituce jimi zmocněné – původcem opatření tedy je stát, nikoliv soukromý subjekt)

Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi členskými státy zakázána. Článek 34 SFEU

Množstevní omezení vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou mezi členskými státy zakázána. Článek 35 SFEU

Omezení volného pohybu

Důvody čl. 36 SFEU

primární právo

Kategorické požadavky

judikatura

Článek 36 SFEU

KEEP
CALM
AND
GIVE ME
AN EXAMPLE

- veřejná mravnost
- veřejný pořádek
- veřejná bezpečnost
- ochrana zdraví a života lidí a zvířat, ochrana rostlin
- ochrana národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu
- ochrana průmyslového a duševního vlastnictví

Obecná podmínka: není svévolná diskriminace ani skryté omezování obchodu

**MUNI
LAW**

DĚKUJI ZA POZORNOST

Obrázky staženy z google